

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/220/2019
Identifikačné číslo spisu:	1216214034
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1216214034.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. G., bývajúcej v U., H. X, zastúpenej Inštitútom ochrany ústavných práv, v mene ktorého koná JUDr. Mária Ritomská, so sídlom v Bratislave, Hlavná 50, IČO: 50 366 874, proti žalovanému TECHCAR Slovakia s. r. o., so sídlom v Bratislave, Albrechtova 1, IČO: 36 862 592, zastúpeného advokátskou kanceláriou ANDELOVÁ & Co., s. r. o., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 10H, IČO: 47 506 946, o zaplatenie úhrady odvodovej povinnosti do Sociálnej poisťovne a odškodnenia za oneskorené vyplatenie pracovnoprávných nárokov, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14 Cpr 12/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. mája 2019 sp. zn. 8 CoPr 15/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 3. apríla 2018 č. k. 14 Cpr 12/2016-158 zamietol žalobu (po pripustení jej zmeny uznesením z 15. marca 2018), ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému (i) zaplatiť úhradu odvodovej povinnosti do Sociálnej poisťovne za mesiac jún 2016 vo výške 90,54 eur a (ii) zaplatiť žalobkyni sumu 2 000,- eur ako odškodnenie za oneskorené vyplatenie mzdy za mesiac jún 2016 a preplatenie nadčasov, a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 21. mája 2019 sp. zn. 8 CoPr 15/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vo žalobkyňa vo vzťahu k povinnosti zaplatiť úhradu odvodovej povinnosti Sociálnej poisťovni nie je oprávneným subjektom na prijatie takéhoto plnenia a žalovaný nie je nositeľom tejto povinnosti voči Sociálnej povinnosti, z čoho vyplýva, že žalobkyni vo vzťahu k tomuto procesnému nároku nesvedčí aktívna vecná legitímácia. Pokiaľ išlo o procesný nárok na zaplatenie odškodnenia za oneskorené vyplatenie mzdy a preplatenie nadčasov vo výške 2 000,- eur, odvolací súd uviedol, že žalobkyňa

nepreukázala vznik uplatneného nároku a ani netvrdila skutočnosti, z ktorých by mohol vznik takéhoto nároku vyplývať.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ C.s.p. Namietala, že odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to tým, že vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, hoci túto povinnosť - podľa jej tvrdenia - jednoznačne mal, a tým, že boli porušené ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania, pokiaľ súdy pripustili a vykonali také dôkazy, ktoré žalovaný neuplatnil včas, t. j. ešte pred začatím prvého pojednávania, keďže súdu predložila návrh na zmier a popísala skutkové okolnosti tak, že súd mohol a mal pred prvým pojednávaním rozhodnúť. Zároveň namietala, že súdy pri rozhodovaní nevzali do úvahy listinný dôkaz - mzdový list za mesiac jún 2016 a nesprávne ustálili predmet sporu v časti o zaplatenie odškodnenia v sume 2 000,- eur, pretože táto žalovaná suma nepredstavuje len náhradu za oneskorené vyplatenie mzdy za mesiac jún 2016 až do vydania rozsudku, ale skladá sa zo súčtu náhrady mzdy za mesiac jún 2016 vo výške 686,94 eur a náhrady za jej oneskorené vyplatenie. Z tohto dôvodu, teda ak sa súd v konaní nezaoberal aj nárokom na zaplatenie náhrady mzdy za mesiac jún 2016, opomenul sa zaoberať meritom veci. Preto navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že procesný postup a rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a dovolacie námietky žalobkyne za neopodstatnené. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť, pretože nebola splnená podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľky v dovolacom konaní (§ 447 písm. e/ C.s.p.).

6.1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej; to platí pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

6.2. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí tiež to, aby účastník konania nebol vystavený účinkom pre neho nepriaznivého rozhodnutia mimoriadneho opravného súdu, ak neboli splnené ústavné a zákonom ustanovené predpoklady na to, aby opravný súd vo veci konal a rozhodoval. Z uvedeného teda vyplýva, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe by (dokonca) prelomil jeho právoplatnosť, porušil by tým základné právo na súdnu ochranu účastníka stojaceho na opačnej procesnej strane, ktorý sa po rozhodnutí najvyššieho súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorým sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšej inštancie (II. ÚS 172/03).

6.3. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

8. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania, stanovujúca osobitnú podmienku dovolacieho konania, vyžaduje, aby dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 C.s.p.) bol v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Dovolací súd je pritom povinný skúmať (preverovať), či táto podmienka povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní je splnená.

9. V rozhodovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 C.s.p.). Zo spisu ďalej vyplýva, žalobkyňa proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie, a to v zastúpení Inštitútom ochrany ústavných práv, v mene ktorého konala JUDr. Mária Ritomská (porov. splnomocnenie založené v spise na č. 1. 110). Z obsahu spisu tiež vyplýva, že prejednávaná vec je sporom s ochranou slabšej strany, a to individuálnym pracovnoprávnym sporom medzi zamestnancom a zamestnávateľom vyplývajúcim z pracovnoprávneho vzťahu (porov. § 316 C.s.p.), predmetom ktorého bol nárok žalobkyne (zamestnankyne) na odškodnenie za porušenie pracovnoprávnej povinnosti žalovaného (zamestnávateľa) vyplatiť jej mzdu a iné pracovnoprávne nároky (náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku a preplatenie nadčasov) v dohodnutom výplatnom termíne; žalobkyňa sa teda v spore domáhala istej formy sankcie za omeškanie s plnením peňažného záväzku zamestnávateľa („oneskorené vyplatenie“ pracovnoprávných nárokov).

10.1. Dovolací súd v rámci preverovania splnenia podmienok prípustnosti dovolania, vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní, zistil, že JUDr. Mária Ritomská nie je zapísaná v zozname advokátov vedeným Slovenskou advokátskou komorou, z čoho usúdil, že žalobkyňa v predmetnom dovolanom konaní nie je zastúpená advokátom v zmysle § 429 ods. 1 C.s.p. Keďže zo spisu nevyplývalo, že by žalobkyňa sama mala vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), dovolací súd preveroval, či zástupca žalobkyne spĺňa predpoklady v zmysle § 429 ods. 2 písm. c/ C.s.p., a teda či je odborovou organizáciou, ktorou sa zamestnanec môže dať v individuálnom pracovnoprávnom spore zastúpiť (§ 317 C.s.p.). Zistil pritom, že Inštitút ochrany ústavných práv je občianskym združením, ktoré ale nie je odborovou organizáciou pôsobiace u žalovaného ako (bývalého) zamestnávateľa žalobkyne ani odborovou organizáciou, ktorá by vôbec bola zapísaná v evidencii odborových organizácií a organizácií zamestnávateľov vedenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (porov. § 9a zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov). Dovolací súd preto dospel k záveru, že zástupca žalobkyne Inštitút ochrany ústavných práv nespĺňa ani podmienky v zmysle § 429 ods. 2 písm. c/ C.s.p. v spojení s § 317 C.s.p.

10.2. V tejto súvislosti dovolací súd považuje potrebné za poznamenať, že interpretácia a aplikácia ustanovenia § 429 ods. 2 C.s.p. o výnimkách z povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní sa riadi zásadou *exceptiones sunt strictissime interpretande*, t. j. výnimky sa majú vykladať prísnejšie (reštriktívne, zužujúco), a preto nie je možné akejkolvek osobe s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (vrátane sudcu, prokurátora, notára, exekútora, prípadne aj verejného ochrancu práv), ktorá nie je advokátom, resp. akémukolvek občianskemu združeniu zaoberajúcemu sa ochranou základných práv a slobôd, ktoré nespĺňa zákonom vyžadované predpoklady stanovené v § 429 ods. 2 písm. c/ C.s.p., bez ohľadu na ich dobrý úmysel priznať postavenie kvalifikovaného právneho zástupcu pre dovolacie konanie v zmysle § 429 C.s.p., a tým v konkrétnom prípade u konkrétného zástupcu prelomiť všeobecne záväzné ustanovenia Civilného sporového poriadku o podmienkach

prípustnosti dovolania.

10.3. Navyše, pokiaľ ide o osobu, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, resp. sa prihlási k predmetu činnosti, ktorým je ochrana základných práv a slobôd, s ohľadom na zásadu vyjadrenú v čl. 11 ods. 3 C.s.p. (t. j. „kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou“) možno od nej o to viac žiadať, aby s náležitou starostlivosťou posúdila, či spĺňa požiadavky pre kvalifikované právne zastúpenie pre dovolacie konanie vyžadované Civilným sporovým poriadkom, a v prípade, že tieto zákonné požiadavky nespĺňa, bez ohľadu na vlastnú odbornosť, skúsenosti či predmet činnosti poučila osobu uplatňujúcu právo na súdnu ochranu v dovolacom konaní o správnom postupe a usmernila ju tak, aby mimoriadny opravný prostriedok, ktorý ako dovolateľ podáva, spĺňal všetky zákonom ustanovené obligatórne náležitosti, vrátane podmienky povinného zastúpenia v dovolacom konaní a jeho spisania kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 429 C.s.p.

11. Konkludujúc uvedené dovolací súd konštatuje, že žalobkyňa v prejednávacom individuálnom pracovnoprávnom spore pri podaní dovolania nebola zastúpená advokátom ani odborovou organizáciou v zmysle § 429 ods. 2 písm. c/ C.s.p. ani nepreukázala, že sama má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Dovolací súd z tohto dôvodu uzatvára, že osobitná podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní nebola splnená (hoci žalobkyňa bola o tejto povinnosti riadne poučená v odvolacom konaní), čo zakladá neprípustnosť podaného dovolania, a preto v prejednávanej veci nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Dovolací súd napokon dodáva, že týmto postupom nie je porušené právo žalobkyne na prístup k dovolaciemu súdu, pretože toto právo nie je absolútne, ale je obmedzené citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podávanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu (porov. 4 Cdo 32/2019).

12. So zreteľom na uvedené teda v prejednávanej veci neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 429 C.s.p., keďže žalobkyňa v dovolacom konaní nebola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom pre dovolacie konanie v zmysle § 429 C.s.p. a jej dovolanie nebolo takýmto zástupcom spísané, a preto dovolací súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. e/ C.s.p. odmietol.

13. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.